

VASTAUS VALTUUSTOALOITTEeseen 13.3.2017 MAHDOLLISUUDESTA OPPIA VIERAITA KIELIÄ VARHAISKASVATUKSESSA KIRKKONUMMELLA

Kirkkonummen kuntaan on saapunut valtuustoaloite 2/2017, ensimmäisenä allekirjoittajana Minna Hakapää, koskien mahdollisuutta oppia vieraita kieliä varhaiskasvatuksessa. Allekirjoittaneet valtuutetut esittävät, että Kirkkonummella mahdollistetaan vieraiden kielten oppiminen varhaiskasvatuksessa tasapuolisesti eri puolilla Kirkkonummea sekä selvitetään mahdollisuus aloittaa vieraan kielen opiskelu jo ensimmäisellä luokalla.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Kirkkonummella tarjotaan tällä hetkellä varhaiskasvatusta ja esiopetusta suomen- ja ruotsinkielellä. Lisäksi yksi yksityinen päiväkotitoiminta tarjoaa varhaiskasvatusta englanninkielellä. Kirkkonummella keskustan alueella toimii myös kielikylpyryhmä (ruotsi) päiväkodissa sekä esiopetusryhmä koululla. Kielikylvyn kerhotoimintaa järjestää yksityinen yhdistys alle 5-vuotiaille lapsille.

Varhaiskasvatus on erinomainen tapa aloittaa kieltenopiskelu kieltä rikastamalla, esim. kielisuihkutuksella. Kielisuihkutus eroaa kielikylvystä siten, että kielikylpy tapahtuu kokonaan kohdekielellä, kun taas kielisuihkutus on kielirikasteista toimintaa, jossa vierasta kieltä käytetään arkisten puuhien ja leikin lomassa kieltä käyttämällä vain tiettyinä aikoina. Muutamissa yksiköissä kielisuihkutusta on vuosien varrella annettu useammallakin kielellä. Myös niissä yksiköissä, joissa on paljon erikielisiä lapsia, tapahtuu suihkutusta huomaamatta, kun opetellaan esim. jokin vieraskielinen laulu, leikki, tervehdys, numerot jne. niillä kielillä, joita ryhmässä esiintyy.

Varhaiskasvatuksessa otetaan huomioon, että lapset kasvavat erilaisissa kielellisissä ympäristöissä. Kotien tavat käyttää kieltä ja olla vuorovaikutuksessa vaihtelevat, ja kodeissa voidaan puhua useita kieliä. Kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta tehdään varhaiskasvatuksessa näkyväksi yhteistyössä huoltajien kanssa. Tämä osaltaan tukee lasten kielellisten identiteettien kehittymistä.

Vieraskieliset huoltajat ovat esim. saduttaneet lapsiaan omalla kielellään ja huoltaja on sen jälkeen lukenut sadun koko ryhmälle. Näin eri kulttuurit ja kielet kohtaavat toisensa.

Varhaiskasvatuksessa on mahdollista tarjota myös muuta laajamittaista vieraskielistä varhaiskasvatusta. Muussa laajamittaisessa kaksikielisessä varhaiskasvatuksessa osa toiminnasta (vähintään 25 %) toteutetaan jollakin muulla kielellä kuin varhaiskasvatuslaissa säädetyllä varhaiskasvatuksen kielellä. Jotkut lapsista voivat puhua kyseistä kieltä äidinkielenään. Toiminta suunnitellaan siten, että eri kieliryhmät saavat kielen kehitykselleen tarvittavaa tukea ja että kahdella kielellä toteutusta varhaiskasvatuksesta muodostuu kokonaisuus, jossa molemmat kielet ovat läsnä ja kehittyvät vähitellen henkilöstön mallintamisen ja lasten aktiivisen toiminnan kautta. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016).

Laajempi vieraskielinen varhaiskasvatus edellyttää opettajalta hyvää vieraan kielen osaamista ja koulutusta monikielisyystyöskäytännöistä. Kelpoisten opettajien rekrytointiin haasteellisuus on huomattu pääkaupunkiseudulla sekä kielikylvyssä että vieraskielisessä opetuksessa.

Mikäli Kirkkonummella laajennetaan kielikylpytoimintaa tai muuta vieraskielistä varhaiskasvatusta tasapuolisesti koko kunnan alueille, voi siitä syntyä kustannuksia, johon valtuuston on myöhemmin otettava kantaa.

Kielten opetuksen varhentamisen hanke

Kirkkonummen suomenkielinen varhaiskasvatus ja opetustoimi on hakenut Hallituksen *Kärkihankkeen 1, Uusi peruskoulu –ohjelma, kielenopetusta koskeva kokeilu erityisavustukset* -valtionavustusta kielen opetuksen varhentamiseen, kehittämiseen ja lisäämiseen vuosina 2017 ja 2018. Avustusta haettiin hankehakemuksen mukaiseen toimintaan 113 050€, joka olisi kattanut 95% suunnitellusta kokeilutoiminnasta. Valtionavustusta myönnettiin lukuvuodelle 2017-2018 yhteensä 70 000€.

Kokeilutoiminnan tulee nojata voimassa oleviin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sekä varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Tavoitteena on löytää toimintamalleja oppijoiden motivoimiseksi ja sitouttamiseksi kielen arvostamiseen, oppimiseen ja opiskeluun. Hankkeilta toivotaan erityisesti vähemmän tai harvemmin opiskeltujen kielen opetuksen varhentamista, kehittämistä ja lisäämistä.

Esitettävillä ratkaisuilla tulee edistää perusopetuksessa, varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tapahtuvaa muutosta kohti kielitietoisempaa toimintakulttuuria. Ratkaisujen tulee käsittää myös näkemyksiä siitä, miten opetuksen järjestäjän kieliohjelman tehdään oppijan elinikäistä ja monipuolista kielen opiskelua ja oppimista tukevia muutoksia.

Hankkeen tavoitteena on tehdä oppijoille ja perusopetusta, varhaiskasvatusta ja esiopetusta järjestäville tahoille mahdolliseksi hyödyntää nykyistä paremmin ja johdonmukaisemmin voimavaroja, joita liittyy varhaisessa vaiheessa tapahtuvaan kielenoppimiseen. Edelleen tavoitteena on rohkaista oppijoita muun muassa sosioekonomisesta tai etnisestä taustasta, sukupuolesta tai paikkakunnasta riippumatta valitsemaan ja opiskelemaan kieliä yli tuntijaon määrittämän vähimmäistarjonnan.

Hankkeella haetaan alueellisia tai paikallisia malleja, toimintatapoja ja uudenlaisia rakenteita kielen opetuksen varhentamiseksi, kehittämiseksi ja lisäämiseksi.

Hankkeen toteuttaminen aloitetaan syksyllä 2017 saadun rahoituksen mukaisesti. Liitteenä olevasta PowerPoint -esityksestä selviää

- mukana olevat esiopetusyksiköt, alakoulut ja yhtenäiskoulut
- hankkeen aloituksen tuntimäärät Opetushallituksen päätöksen mukaisesti (yksi vuosi viikkotunti/kieli)
- hankkeen yksinkertaistetut tavoitteet ja painopistealueet.

Esiopetusryhmissä kieleen tutustutaan kielisuihutusmenetelmällä. Esiopetuksessa, kuten varhaiskasvatuksessakin, kielisuihutusmenetelmässä on tavoitteena sytyttää kiinnostus vieraisiin kieliin ja innostaa lapsia vieraiden kielen opiskeluun. Lapsille tuttuja leikkejä ja lauluja voidaan leikkiä ja laulaa vieraalla kielellä ja numeroihin voidaan tutustua esim. hyppynarua hypellen.

Lapsille pyritään luomaan myönteinen kuva erilaisista kielistä ja kulttuureista. Kielisuihutus on näin ollen myös kulttuurikasvatusta. Esi- ja perusopetuksen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan opetussuunnitelmissa painotetaan eri kulttuureihin tutustumista, ymmärryksen lisäämistä, ennakkoluulojen vähentämistä ja yhdessäolon rikastuttamista. Kielisuihutus vastaakin hyvin näihin tavoitteisiin.

Hankkeen pilotteina toimivat oppimiskeskusten yhteydessä olevat esiopetusryhmät: Kartanonranta, Laajakallio ja Vuorenmäki, joille tarjotaan kielisuihutusmenetelmällä kahdella kielellä (saksa ja ranska).

Perusopetuksen 1. luokilla hanke mahdollistaa ranskan tai saksan kielen valitsemisen osaksi oppilaan opetusta. Opetusryhmä perustetaan, mikäli vähintään 12 oppilasta valitsee kyseisen kielen. Opetus toteutetaan toiminnallisesti ja oppilaslähtöisesti tutustuen monipuolisesti kieleen. Mikäli hanke jatkuu lukuvuoden 2017-2018 jälkeen, opetusta järjestetään myös vuosiluokilla 2-3. Kirkkonummen

opetussuunnitelman kieliohjelman mukaisesti saksan ja ranskan kielten opiskelua voi jatkaa valinnaisena A2-kielenä 4. luokalta alkaen läpi koko perusopetuksen.

7. luokilla hanke toteutetaan niin, että oppilaat voivat valita espanjan tai venäjän kielen valinnaisena aineena tuntijaon ulkopuolisena lisätuntina. Opetusryhmä perustetaan, jos vähintään 12 oppilasta valitsee kyseisen kielen. Opetus toteutetaan oppilaslähtöisesti ja painopisteenä ovat oppilaiden kiinnostuksen kohteet. Näiden kielten opiskelu jatkuu Kirkkonummen kunnan opetussuunnitelman kieliohjelman mukaisesti valinnaisena B2-kielenä 8. luokalta alkaen. Nykyiseen kieliohjelmiaan tullaan tällöin lisäämään espanjan kieli B2-kieleksi.

Kirkkonummella on mahdollista opiskella kyseisiä kieliä myös lukiossa ja hankkeen yhtenä tavoitteena onkin lisätä lukiossa tapahtuvia kielten valintoja.

Koulut, joissa kielikokeilu alkaa ovat oppimiskeskusten yhteydessä olevat koulut eli Laajakallion, Kartanonrannan ja Vuorenmäen koulut, yhtenäiskoulut Nissnikun, Kirkkoharjun ja Veikkolan koulut, sekä Gesterbyn koulu.

Kielten opetuksen varhentaminen suunnitellulla tavalla aiheuttaisi toteutuessaan noin 130 000 euron vuosittaisen kustannuksen opetusryhmien toteutuessa kokeilukouluissa kaikilla uusilla vuosiluokkasteilla ja kaikissa kielten opetusryhmissä. Jos kokeilua laajennetaan useampaan esikouluyksikköön ja kouluun, kustannukset nousevat tuntimäärien suhteessa.

Hankkeesta tiedotetaan parhaillaan ensi syksyn esioppilaiden, koulutulokkaiden ja tulevien 7.-luokkalaisten huoltajia. Tiedotteet laitetaan myös kunnan nettisivuille ja mahdollisesti muihin tiedotuskanaviin. Varhaiskasvatus ja opetustoimi haluavat korostaa hankkeen kokeiluluontoisuutta, jonka kautta saadaan palautetta ja kokemuksia varhennetun kielenopetuksen käytännön järjestämisen kehittämiseksi ja vakiinnuttamiseksi kunnassa. Valtionavustukselle on tulossa annetun ennakkotiedon mukaisesti jatkohakemusmahdollisuus.

Valmistelijat: Opetustoimen johtaja Leila Kurki
vs. varhaiskasvatuksen johtaja Tarja Kotamäki
suunnittelija Kaisa Ojanen